

Welkenraat Q.278 (St.)

1. wends hondar no ky.kandeⁱf.-of:na
 stu.øfø.gel(2) Ze:nt han.tso bæn
 2. mina kamars:t hat dæ blo:ma bæffrig:t.
 of: bæg.vata
 3. alæwil spena xz aleⁱn mer mirt mæsina
 4. gr.Rd.vd i:s onjamekelsx we:rek
 5. optat serf krexta bæsy, mols bru:st
 6. dær sei:nor hædans sjet*c* irna vi:ryær
 7. dær serfar legds xi:x dæ lirpan a:f
 8. en di fabrig i:s nirk*s* tæ xi:en
 9. kom he:i kenaks / a ke:nt
 10. sødæs fe:a grla:xar be:R-grleskars-m
 pen(t) verouderd) - a haefho (een halfje) - dær
 wI.at (de woard)
 11. bri:y ur stwe:i kilo xu:R li:ø-ke:skars
 12. xz hant an haenar voi:f dre:i liber wi:n
 gradro.yks
 13. xz drø:dda mætX mirdans knøpol
 14. i:x han xan kne:i gøxi:en
 15. fast u:a vant wet nit:t fo:e:l mi:ø jøve:rt
 16. i:rg be:E vru:ø dadi:x nit:t mæt hæ:n-of:
 (onbekl.) mirdan- fæja, ña ben
 17. i:x ha:næt ne:t xødu:ø wetsta kamars:t
 18. we: hadst jædu:ø - de: do: a kønt
 19. spe:n- at spe:nag, æwe:p- dær bu:bu:s-of:
 bu:bu
 20. my kap(1-2)-of: my halot(1)-mæt's
 (bæret)-bæn- bænat (zwoel)-varri:øt-dær
 benæt mv. da bæneto- sampoljon-haj:x
 kwakføl*s*-of: VRø-pi:pol
 21. de: køal kritis alæm:c ant flu:ø
 22. i:x saldex perlø grE:va
 23. ena la:nt løt fo:e:l sefo a:vbri:ø fo
 24. a i:xalens jæbi:ø tæ wv:da - ana bet
 25. jef max twø:j bri:ø sti:ø bri:ø jær-
 bre:tsta
 26. dat monymænt stæ:t nit:t mi:øds:ø

27. de: ma:n hada le:va wine gru:øta he:R
 28. dær dy:vøl i:s nit:t i:rg, ana -of:(2) i:gena-
 hi:mol ble:vr
 29. da su:elkenar xønt mirtør li:ør agrø
 me:R græwest
 30. i:x kane:t i: dær køma e:1.stadax pre:t be
 31. et fi:ø dre:økt gøan(1)-of: døre:økt fi:ø.Rø(2)-
 li:ønt.mame:l
 32. a kane:t wir røka gøu:ø - a hat hø:spu:y
 33. stek ens ma:ste:l en de be:sm
 34. ne:t wet nit:t mi:ø gøøke.gølt (1)-of:
 jøke.jolt (2)
 35. he:la ix han dax twø:mø:l a:ndøxaro:pr
 36. di pe:R i:s ne:t Rø:pø do xøt nugen wirta
 ki:ø.ne:n
 37. xz xønt fu:t no:gøve:E.lt
 38. of:t ha:tsa haem he:øloø at xø.lt droptø
 kloø
 39. a halat so le:va ne:t wi:ø:t brenø
 40. sur sta hølævø vanda mø:lø høvi:t
 41. dær ma:n mot da Vø, wbæøtø
 42. i:rg, an selds swema i:s xøvir:ølx
 43. a ma:øksx wi:øtx -of: a ma:øh fo:e:l bøher:c
 ømdat a -of: wa:øl a -stE.rag i:s
 44. VI:R moto da hølævø dø.va køris en
 di:R da ?ander hølævø
 45. helbæns dadbed ophe:va
 46. uxø my:R (1)-of: uxø 'mason(2) i:søxøvet
 wi: r VERøka
 47. xz sprenga opatwetsta -of: xz sprenga opto
 wet- an wednsaf
 48. dær grø, felø zældær lo:m grørfelo
 49. døftatøsta da venstar insitu
 50. et fent 'a:ta selø-of: (1, arch.) to kloø voer
 da VRø.mes -da hu:ømes -et lu:f (1)-of:
 dær ze:t ney (2) - da vi:øspor
 51. betspøre:i-VRøøfli:m-spre:fa-mes spre:jo-
 pretmæka-u:tspre:rejz (uitbreiden)-an lo:øca:ram-
 of (1) an ta:t me:R

52. de vrouw haat sex de hoera loetje suido
 53. xi vader ha tem zes jor la. zh nog en su. z
 loetje g. u.
 54. ix hanetem a. fkerur. no zop ghi zlanstargen.
z: lamsja (2) wa. ter to g. u.⁽¹⁾ - of. to j.⁽²⁾
 55. va. l vi. za xi. t mone. t foel h.⁽¹⁾ i. des
g. E: g. ant (1) - of. je: g. ant (2) // en vi. z / (=vaars
oli gekalfd heeft) - [ana V.l] (=goelachttige
hoe) - [a R.e.n] (=vaars van i.j) //
 56. I. zdo p. p ha. nt X. g. r. u. t w. t
 57. der s.⁽¹⁾ tel s.⁽²⁾ t a. g. m. v.⁽³⁾ a. n - d
 ry. R. h.⁽⁴⁾
 58. i. no m.ts i. zet n.x t h.⁽⁵⁾ c o. e m.t
b.⁽⁶⁾ l t s.p.l
 59. di h.⁽⁷⁾ ts X.⁽⁸⁾ p a klu. R l. e. x t e. s. n.e.t
o.⁽⁹⁾ a. t r o.g t p.t a.⁽¹⁰⁾ g.⁽¹¹⁾ a.s.t
 60. du h.o.m.d.⁽¹²⁾ h.⁽¹³⁾ e.k.o.r j.o.R (1) - of. j.e.o.s
j.o.R (2) n.o.d h.i.R.m.s
 61. der p.t e h.⁽¹⁴⁾ t d a. d u.r h e.r.g.t
fu. l. k. u.m.a.r
 62. da z.x m.x w.l m du has max niks
X.x.a.t
 63. do swerbala zola re.s t gka. m
 64. g. e: s (1) - of. je: s (2) h.y.i n.e.t h.z.t
 65. I. zta xi o.X.j.z h.z
 66. X. g. m.t o.R i. s h.a.p - a. s f.a.s
X. r.a.v.a.r
 67. t. i. s h.y.j ana w.e.r ma. d. X. w.e.s et en adi. s ana
m.e.s v.z v.a.t
 68. dat j.o.n s h.o.t b.e.r.b.a.s v.o.t
 69. do. sana b.v.z (1) - of. ma b.v.z (2) i. n di k
 70. ix w.l datar faktφ:R ma b.v.z f.b.r.i.t
 71. ix ha. w.l a.g.an h.a
 72. ix han mirte: k.r.i.z a.n t g.m.g.u.⁽¹⁵⁾
 73. no. h.a.f.e.s.t spana v.e.r p.i.z i.g.e.n
h.a.R
 74. ix han wenaka f.b.a.r v.e.r dano. n.a
 75. ix han wenaka f.b.a.r v.e.r dano. n.a
76. der jong van der kopen i.zo. X-of. i.zo. X-
 sal. d.s.t X.w.e.s
 77. we. tata g.e.s ? E.S R w.e.s - en b.z.X
 78. di su.z ha. nt l. a. y d.z.a
 79. ix l.q.f X.e. w.v.z t ar va
 80. tkentjo w.c.R al du.z t z.d.e.p w.c.R
 81. X.z u.z R en X.z u.z R o.t w.z l.o.p
 82. hoe. R me. daka i. s mirda k.p.af.ka no. j.o.n
b.z j.j.j voer b.r.m.a.l o.p.ka
 83. do. X.z s.p.u.z t van di le.z
 84. a. b.e.g.o.d - of: a. b.z.l o.z.l - d.s.t v.z (stro)
 85. da. ly X.z t n.r.ks andas E.s X.z.l.d en
R.g.d.o.m
 86. hopen mo. n.t i. s dryx fander d.v.z
 87. de. w.z.l o.p k.o.m.p - t.r.z.z o.m.w.z
 do. o.b.a
 88. ix g.o.l a. d.r.m.ka voer at k.l.e.nt
 89. der b.o.g i. s h.a.p j.o.s mirden K.u.z
 90. a. f.to f.le.ko
 91. X.z l.z.g w.c.R h.o.o.t E.l g.o.l.t
 92. i. g.r.m s.e.m i. z.x.a.d b.e.t
 93. z.o.l g ens no. m.y.s h.o.t
 94. ix w.e.t n.i.t w.z h.e.m o.t j.u.z z.o.l.kr
 95. ma. h.o.l o.R h.e.l d e.r i. s j.o.t f.o.r b.e.r
 96. ix mo.z o.s z.o.b.l.u.t d.r.z.h voer
steraker ta w.z.da
97. ix o.t m.o.t o.f.s a.t f.o.r n.j.e.s f.a.l v.z.z
 98. mona b.o.l R w.c.R m.f.j
 99. der m.l.o.k ma k.h ana g.z.u.t tu.R
 100. di. b.o.l.o.m.z l.o.t z.d.r z.u.R -
scham tr.φ.k er m.z
 101. var z.o.z de. p.ts h.o.n v.o.z l.m.a.ka
obanu.R (1) - of: oban stant (2)
 102. ma. h.a.i.ks φ.v.o.p m.z.g.z - fr.i.p.o.s
 103. a. h.o.n m.l.e.v.a ne. i.t en m.y.s g.z.z
 104. en ita. g.z.φ.n ber.z divy.R sp.φ.g

105. d₁.r. afte d₂. op d₃.f₁
 106. ir bo:m hants astok fands brøk
 a. fava:ro
 107. du:u mos ensnu:urs f₁.ce:la ko:ma kika
 108. o i:s fan l₁:va ko:mr midden vol te:s
 XE:s - ma byl je:s.lt
 109. di dee:R i:s fa l₁:ko:ho:t jome:kt
 110. en sator "da vro:w-of en bestada vro:w-
 mot h₁ond n₁nr
 111. iy han he:i g.R₂.1 xekent-of jekent(2)-
 met u:s:r jens jut:s xu:r.m
 112. der bru:wer rit dat at nuxtady:res yel
 te bu:ws
 113. ba:ska-iq**b**a:kdus ba:skt hi:sabk
 ba:skta-vi:s**R** ba:ska-iq**b**a:gdadu
 ba:sgdas hi:s**R** ba:sgdas vi:s**R** ba:sgdas vor
 ha:nt Xabskr
 114. be:s-ig be:s-du:s be:sit hi:sabes-VI:s**R**
 be:s-be:s VI:s**R**-ixs ba:st-ixs ha:jebs-
 bu:stu:s xi:s o:sX
 115. tirs klen me fi:n
 116. da h₁ons he:i ijer hai:s opera ma:t
 117. a hat xoet daten a mi:s sal de:yko
 118. da ma:t xoet dat hi:sat ho:w
 119. da wo.Ro vof pri:s
 120. ondar di e:s k li:s vo:l I:s**R**olo
 121. two.tar xal snaks ko:sx-thsxt alt
 122. thop,d es nu:x g.Ro:n-of: g.Ro:n(2)-ters
 nu:xmer ko:m goment
 123. majone:s ma:ska xomter do:sl vanat e:s
 124. dadlo,mho xal d₁. og.amekloX h₁ona wa:ss
 125. der pastuer hat jo:w wi:n
 126. M o:t hu:s es a:fXabsa:nt

127. da mi:lek sp.Ro:ts u:t dar ny:R van da ko:w
 128. der h₁:star lu:t u:r da krytsbro:nh
 129. da supka.Rabo:m bo:gan ondar der
 fa:st - th,zwi:st (t gewicht)
 130. da bu:s: pry:sa kv.smta(1)-of-komda(2)-
 Tgru:t
 131. zo hant em g.Ro:n en blow gehows
 132. da ss:s i:s jet don - flo.w
 133. der s*ni*? li:t d*ir*? k
 134. turzen iswayke:t le:-of: an*iswayke*:t he:r-
 dat c*x*t*x* ne:s:t mi:sfar*s*? han
 135. njo.po.R wet no:s m*jansopj* stat
 136. du:s - ixtonat- du:s de:sit hi:s? de:sat-
 VI:s**R** dondat- di:s**R** do:dat-do:ndat-ix
 to:got- du:s do:gisat- hi:s? do:got- VI:s**R**
 do:gansat- d*s*?**R** do:gosat- xi do:gosat-
 daarnaast ook wel de vormen v. de conj. imp.
 ixti:snat- du:s di:snzat- hi:s? di:snat- var
 di:snonat- der di:sndat- xo di:snanat-
 do:gisbat-of: di:snuxtat- di:sh*s*t mer-
 di:sna xit mer

137. do:pa- do:pma:ntsl- do:pge:n-sldds:ts
 138. dro:je- hi:s? drist- hi:s? dro:s- ha:hat
 xadrosa

139. bens-ig bens-du:s bens hi:s? beyts-VI:s**R**
 bens-di:s**R** beyts- xi: bens-benkts- boy
 hi:s?-ixs ha:jebso

140. lohale Landmaten: ma:sra (25a.)-a bunder
 (lijna een ha)- en Ro:w (verouderd)

141. lohale Waternamen: der Ry:varbok- do
 bok (vrouwelijk!)-de ba:n*s* wi:sera

De naam van deze gemeente in haar eigen dialect is : welkēder

De inwoners leven : welkēnder

Hun bijnnaam is : brugsbēkers (brikkenbakkers). Te Membach heet men ze wortbyls
(windbuilen = windgatken).

toontal inwoners op 31-12-47: 5000.

Gaaltvoortstand. De voornaamste wijken zijn: t.d. Rup (enkel zo door de bewoners van de
gehuchten genoemd) - op la n̄g b̄ R I x (Lantzenberg of Lanoumont) - erg. an hzj (Heyde of Bruyere)-
bul'vaz: R (rue Boulevard) - a.g. an d̄r k̄b̄ s (Dickenbosch - e.n' HERB̄STAL (Herbesthal, gem. Lontzen) -
e. wilks (Wilcours) - op Ry: f (Ruyff).

Het dialect vertoont geen lokale verschillen.

In het centrum wordt er betrekkelijk veel Frans gesproken, ook is het dialect van het centrum
bij de jeugd sterk met Frans woorden vermengd. A. B. N. is praktisch ontstaan.

Ongeveer 40% der bevolking bestaat uit werkluien, die dagelijks naar Verviers en Dolhain
trekken, 20% uit handelaars (centrum), 10% uit landbouwers die van veeleels leven (vooral op
de gehuchten).

Plaatselijke industrie: een fabriek van bakstenen of brikken (vgl. de bijnnaam), en van ceramiek.
Zegglieden. 1. Celler Leon, 40 j.; geb. te Balen aan de Weyer (Balen s/ Vesdre); landbouwer;
bracht zijn Jeugd te Welkenraedt door en verblijft er; leefde tijdelijk te Gemehret (vroeger gem.
Balen, nu gem. Kesteren); V. van Kesteren (van Oudbelgische ouders van Balen), M. van Balen;
sprekt gewoonlijk zijn Welkēder dialect, dat ook het instrument is voor zijn gedichten (Der
"plattübsche" dichter).

2. Celler, Louis, 19 j.; geb. te Welkenraedt; student germ. talen Univ. Luik; verblijf altijd
hier; V. van Balen (zeggman 1), M. van Herbesthal (Lontzen); spreekt volgens omstandigheden
Welkēder dialect en Frans.